

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALEKTEN

UNIVERSITEIT GENT

Vakgroep Nederlandse Taalkunde

Blandijnberg 2

9000 Gent

(tel : 09/264.40.79 of 264.40.81)

Vragenlijst 69

februari 1996

PIERBOLLEN

Dialekt van : ..... (stad, dorp, gehucht, wijk),

..... (gemeente). ..... (prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam : .....

Geboorteplaats : .....

Geboortejaar : .....

Waar opgegroeid : .....

(vroeger) beroep : .....

In welke gemeente werd beroep uitgeoefend : .....

Dialekt van moeder : .....

Dialekt van vader : .....

Dialekt van echtgeno(o)t(e) : .....

Ik ben naar school geweest tot ..... jaar

Datum van invullen van vragenlijst : .....

Adres en telefoonnummer :
.....
.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialektwoordenboek.

Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialekt gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialektuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Deze vragenlijst gaat volledig over het pierbollen (= het bolspel waarbij men met een halve bol zoveel mogelijk kegels probeert omver te rollen).

De vragenlijst is erg uitgebreid en u zult wellicht niet op alle vragen kunnen antwoorden. Dat is normaal, want de manier van spelen is niet op alle plaatsen precies gelijk. In sommige plaatsen zijn bepaalde spelwijzen niet bekend of niet toegelaten. Die vragen zal u dan ook niet kunnen beantwoorden. Als u nog zaken kent waarnaar we in onze vragenlijst niet gevraagd hebben, mag u ons dat altijd achteraan meedelen.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialekt van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

Wilt u deze vragenlijst invullen voor de plaats waar uw eigen bolderslokaal gevestigd is, en niet voor andere plaatsen waar u eventueel soms ook gaat bollen want daar gebruikt men misschien andere woorden en uitdrukkingen dan bij u.

Waar is (of was) uw eigen bolderslokaal gevestigd ? (naam, adres, gemeente)

.....

Naar welke andere plaatsen gaat u nog bollen ? (naam, adres, gemeente)

.....

In deze vragenlijst wordt de dialectwoordenschat van het pierbolspel opgevraagd. Indien u mensen uit andere plaatsen zou kennen die dit spel ook spelen, mag u altijd hun naam en adres aan ons doorgeven.

Bij voorbaat hartelijk dank !

PIERBOLLEN

I. ALGEMEEN

1. Hoe noemt u het bolspel dat u speelt, in tegenstelling tot andere soorten spelen ? (zie afb. 1 A en 1 B) (*pierbol, zottebol, vloerbol, ...*)

2. Hoe noemt u het spelen van het bolspel ? b.v. Gaat ge vanavond ook gaan ... ?

3. Hoe noemt u de persoon die het spel beoefent ? (in tegenstelling tot b.v. een kaarter, voetballer, schutter, ...)

4. a) Hoe noemt u een vereniging van mensen die het bolspel beoefenen ?

b) Wat is de naam van uw vereniging ?

5. a) Hoe noemt u de verzameling van alle regels die bij uw vereniging gelden om het spel goed te laten verlopen ?

b) Kunt u ons die regels bezorgen ? (eventueel een fotokopie)

6. Hoe noemt u de mensen die de vereniging leiden ?

7. Welke functies bestaan er daarin ? (voorzitter, ...)

8. Wanneer wordt er gebold ? (elke dag, elke week, elke zondag, op kermissen, ...)

9. Hoe zegt u : eens bollen onder vrienden, zonder dat er sprake is van een wedstrijd ?

II. HET SPELMATERIAAL

10. a) Hoe noemt u in uw dialect het voorwerp dat u in de hand houdt en dan laat rollen over het terrein ? (afb. 10)

b) Zegt men in uw dialect "mijnen bol" of "mijn bolle" ?

11. Hoe ziet de bol eruit die gebruikt wordt als men speelt		
	a) op een tafel ?	b) op de vloer ?
- diameter :		
- dikte :		
- gewicht :		
- aantal groeven op het bovenvlak ?		
- waaruit was de bol vroeger gemaakt ?		
- waaruit is de bol nu gemaakt ?		
12. a) Zijn alle bollen gelijk of worden er soms bollen gebruikt die verschillen in grootte en gewicht ?		
Indien er bij u verschillende bollen gebruikt worden, hoe noemt u dan:		
b) een bol die groter en zwaarder is dan de gewone bol ?		
c) een bol die kleiner en lichter is dan de gewone bol ?		
13. Hoe noemt u in uw dialect een bol die aan de buikzijde bol is en daardoor goed ronddraait ? (<i>den appel</i> , ...)		
14. Hoe noemt u een bol die aan de buikzijde iets scherper is en daardoor korter afdraait ? (<i>de peer</i> , ...)		
15. a) Hoe worden de bollen onderhouden ?		
b) Hoe noemt u de (vloei)stof waarmee u de bol insmeert ?		
16. a) Hoe noemt u in uw dialect het deel van de bol waarop ze rolt ? (zie afb. 10 A)		
b) Hoe noemt u de vlakke kant van de bol waarin zich de groeven bevinden ? (zie afb. 10 B)		
17. a) Kent u de uitdrukking : <i>mijn bol trekt meer dan die van u</i> ?		
b) Wat betekent ze precies ?		
c) Wilt u ze even in een zin gebruiken ?		
18. Brengt elke speler zijn bol mee of worden de bollen in het lokaal bewaard ?		
19. Hoe noemt u het voorwerp dat men gebruikt om de bol in op te bergen om ze mee te nemen naar huis ?		
20. Hoe noemt u de plaats in het lokaal waar de bollen bewaard worden ?		

21. Speelt men iedere keer met dezelfde bol of is het om het even met welke bol men speelt ?	
22. a) Hoe noemt u in uw dialect de persoon die bollen maakt ?	
b) Kunt u naam en adres geven van door u gekende bollenmakers ?	
23. Hoe noemt u de houten voorwerpen die men moet proberen omver te bollen ? (afb. 23)	
24. Hoe worden die houten voorwerpen onderhouden ?	

III. HET SPEELVLAK

Als de kegels bij u op de grond opgesteld staan (zie afb. 1 A), gelieve dan de vragen 25 tot en met 33 te beantwoorden.

Is de kegels bij u op een tafel opgesteld staan (zie afb. 1 B), gelieve dan de vragen 34 tot en met 42 te beantwoorden.

III. a. vloerpierbol

25. Hoe noemt u in uw dialect het terrein op de grond waarop gespeeld wordt ?	
26. Is het speelveld op de vloer afgegrensd ? JA NEEN Zo ja,	
a) hoe noemt u dan de rand van het speelveld ?	
b) hoe zegt u dan : de bol rolt buiten het speelveld ?	
27. Hoe breed en hoe lang is het speelveld ?	
28. Hoeveel kegels worden er opgesteld ?	
29. Hoe staan de kegels opgesteld ?	
a) In welke vorm ? (<i>cirkel, vierkant, ...</i>)	
b) Hoeveel plaats is er telkens tussen twee kegels ?	
c) Kunt u even een schets maken van hun opstelling en de puntenwaarde van de verschillende kegels erbij aanduiden ?	

30. Wordt de plaats van de kegels op de vloer met een teken aangeduid ?
Zo ja, op welke manier en hoe noemt u dat teken ?

31. Hoe noemt u het kussentje waarop de speler met zijn knie steunt bij het laten rollen van de bol ? (*kwezelken, ...*)

32. Hoe noemt u de plaats waar men moet staan om te bollen ?

33. Hoe wordt de vloer waarop men speelt onderhouden ?

Als de kegels in een vierkant opgesteld staan, ga dan verder naar **III.c.** op blz. 6 en beantwoord de vragen 43 tot en met 50.

Als de kegels in een cirkel opgesteld staan, ga dan verder naar **III.d.** op blz. 7 en beantwoord de vragen 51 tot en met 57.

III. b. tafelpierbol

34. Hoe noemt u in uw dialect de tafel waarop u speelt ?

35. Beschrijf die tafel :

a) afmetingen : lengte :

breedte :

b) hoogte van de tafel :

c) uit welke grondstof/uit welke soort hout bestaat het blad van de tafel ?

d) zijn er opstaande randen ?

36. Hoe noemt u de opstaande rand van de tafel ?

37. Hoe zegt u : de bol rolt over de rand van de tafel en valt op de grond ?

38. Hoeveel kegels worden er opgesteld ?

39. Hoe staan de kegels opgesteld ?

a) In welke vorm ? (*cirkel, vierkant, ...*)

b) Hoeveel plaats is er telkens tussen twee kegels ?

c) Hoe staan ze ten opzichte van de rand van de tafel ?

d) Kunt u even een schets maken van hun opstelling en de puntenwaarde van de verschillende kegels erbij aanduiden ?

40. Wordt de plaats van de kegels op de tafel met een teken aangeduid ? Zo ja, op welke manier en hoe noemt u dat teken ?	
41. Hoe noemt u de plaats waar men moet staan om te bollen ?	
42. Hoe wordt de piertafel onderhouden ?	

Als de kegels bij u in de vorm van een vierkant opgesteld staan, gelieve dan de vragen 43 tot en met 50 te beantwoorden.

Als de kegels in een cirkel opgesteld staan, gelieve dan de vragen 51 tot en met 57 te beantwoorden.

III. c. vierkante opstelling van de kegels

43. Hoe zegt u in uw dialect : spelen naar kegels die in een vierkant opgesteld staan ? (zie afb. 44) (<i>pieren op de vierkante bos, vierkant spel, ...</i>)	
Hoe heet in uw dialect bij een vierkante opstelling van de kegels :	
44. de kegel die in het midden staat ? (afb. 44 A)	
45. de kegel die iets buiten het vierkant opgesteld staat en waarrond men eerst moet bollen om geldig te spelen ? (afb. 44 B)	
46. de kegel waar men met de hand niet voorbij mag komen als men de bol laat rollen ? (afb. 44 C als men rechts bolt of D als men links bolt)	
47. de kegel die op de hoek, dichtst bij de speler, is opgesteld ? (afb. 44 E)	
48. a) Komt er bij u een kegel voor die kleiner is dan de andere ? Zo ja, welke ? Hoe noemt u die kegel ?	
b) Komt er bij u een kegel voor die groter is dan de andere ? Zo ja, welke ? Hoe noemt u die kegel ?	
49. Zijn er nog andere kegels die een speciale naam krijgen en/of meer punten waard zijn ? Zo ja, welke en hoe noemt u ze ?	
50. Hoeveel kegels staan er in totaal opgesteld ? Welke puntenwaarde hebben de verschillende kegels ? Wilt u dit duidelijk maken met een tekening ?	

III. d. cirkelvormige opstelling van de kegels

51. Hoe zegt u in uw dialect : spelen naar kegels die in een cirkel zijn opgesteld ? (zie afb. 52) (*pieren op 'n ronde bos, ...*)

Hoe heet in uw dialect bij een opstelling in een cirkel :

52. de kegel in het midden ? (afb. 52 A)

53. de kegel die iets buiten de cirkel opgesteld staat en waarrond men eerst moet bollen opdat de worp geldig zou zijn ? (afb. 52 B)

54. de kegel waar men met de hand niet voorbij mag komen als men de bol laat rollen ?

55. a) Komt er bij u een kegel voor die kleiner is dan de andere ? Zo ja, welke ? Hoe noemt u die kegel ?

b) Komt er bij u een kegel voor die groter is dan de andere ? Zo ja, welke ? Hoe noemt u die kegel ?

56. Zijn er nog andere kegels die een speciale naam krijgen en/of meer punten waard zijn ? Zo ja, welke en hoe noemt u ze ?

57. Hoeveel kegels staan er in totaal opgesteld ? Welke puntenwaarde hebben de verschillende kegels ? Wilt u dit duidelijk maken met een tekening ?

III. e. algemeen

58. a) Kent men bij u het volgende gebruik : als een speler voor de derde keer de kegel op de verste hoek ("de zot") omverbolt, zet men een veel grotere kegel in de plaats van de kleinere "zot". Men doet dit om de spot te drijven met die onhandige speler. JA NEEN

Zo ja, hoe noemt u

b) die veel grotere kegel ?

c) dit gebruik ?

59. Hoe noemt u in uw dialect de persoon die de omgevallen kegels terug rechtzet ?

60. a) Wordt die persoon daarvoor vergoed ? JA NEEN	
b) Krijgt hij die vergoeding van de clubkas ? JA NEEN	
c) Krijgt hij die vergoeding van elke speler ? JA NEEN	
61. Hoe noemt u in uw dialect de vergoeding die men aan die persoon geeft?	

IV. HET SPEL

IV. a. Algemeen

Hoe noemt u in uw dialect :

62. één spel, dit wil zeggen tot één speler of één ploeg uit is ?	
63. het gooien van één bol door één speler ? b.v. <i>Bij zijn eerste ..... heeft hij geen kegels omvergegooid.</i>	
64. Hoeveel keren na elkaar mag één speler een bol laten rollen :	
a) bij een vriendschappelijk partijtje ?	
b) bij een wedstrijd ?	
65. Als een speler verschillende keren na elkaar een bol mag laten rollen (b.v. 3 keer), hoe noemt u dan het totaal aantal keren dat die speler bolt ? b.v. <i>Bij ons bestaat een ..... (serie, manche, beentje, lot, enz.) uit drie ..... (scheuten, worpen, enz.), dit wil zeggen dat een speler drie keer na elkaar mag bollen in één .....</i>	
Hoe zegt men in uw dialect :	
66. dat elke speler 2 bollen onmiddellijk na elkaar mag bollen ? (<i>dubbele bol, dubbele slag, ...</i>)	
67. a) dat elke speler per keer dat hij aan de beurt is slechts één bol mag rollen ? (<i>enkele slag, ...</i>)	
67. b) dat elke speler per spel zes keer mag bollen ?	
68. Hoe noemt u in uw dialect de spelsituatie ? b.v. <i>Als alle kegels door mekaar liggen, is 't geen schoon ..... meer.</i>	

IV. b. Ploeg

69. Hoe noemt u in uw dialect een groep spelers die samenspelen :	
a) bij een vriendschappelijk partijtje bollen ?	
b) bij een wedstrijd ?	
70. Hoe noemt u iemand die samen met u in dezelfde ploeg speelt ? b.v. <i>Albert, doe uw best want ge zijt mijn .....</i>	

71. Hoe zegt u in uw dialect : met iemand in dezelfde ploeg spelen ? b.v. <i>Ik ben ..... Albert.</i> <i>Ik sta ..... Albert.</i>	
72. Hoe noemt u in uw dialect iemand die bij de tegenpartij speelt ? b.v. <i>Roger, ge moet niet te schoon spelen want ge zijt toch mijn .....</i>	
73. Hoe noemt u de eerste speler van de ploeg die de beurt inzet ?	
74. Hoe zegt u in uw dialect : een nieuwe beurt beginnen, als eerste spelen ? b.v. <i>Vooruit, gij moet .....</i>	
75. Hoe noemt u in uw dialect : het verdelen van de spelers in ploegen :	
a) door middel van loting met speelkaarten ? (<i>trekken voor maat, ...</i>)	
b) door het omhoog gooien van een geldstuk ?	
c) Zijn er nog andere manieren ? Welke ? Hoe noemt u ze ?	

76. Wat zegt men in uw dialect als de 2 ploegen niet evenwichtig verdeeld zijn, als de ene ploeg veel sterker is dan de andere ?	
77. Hoe zegt men in uw dialect : het herverdelen van de ploegen (bij een vriendschappelijk partijtje bollen), als gebleken is dat de ene ploeg te sterk is ?	
79. Hoe zegt u : een andere speler of een andere ploeg uitdagen om een spel te spelen ? (<i>een beroepen spel, ...</i>)	
80. Hoe zegt u : het zich verdelen van nieuw bijgekomen spelers over de 2 ploegen die al aan het spelen zijn ?	

IV. c. Het bollen

81. Hoe zegt u in uw dialect : het loslaten van de bol ? b.v. <i>- Als ge ne slechten ..... hebt, zult ge niet veel kegels omvergooien.</i> <i>- Een rechtshandige speler zal zijn bol meestal rechts .....</i> <i>- Bij het ..... van de bol, mag de speler met zijn hand niet te ver naar voren reiken.</i>	
82. Hoe zegt u : de bol goed kunnen hanteren ? b.v. <i>Die kan zijn bol goed ..... (zetten, voeren, ...)</i>	
83. Hoe zegt u : de loop van de bol richten ?	

84. Hoe noemt u de wijze van spelen waarbij men de pierbol met de handpalm wegduwt ? (<i>steken, ...</i>)	
85. Hoe noemt u de wijze van spelen waarbij men met de duim in de gleuf of met de volle hand in het midden de bol wegdraait ? (<i>draaien, ...</i>)	
86. Onderscheidt u nog andere manieren om te bol te laten rollen ? Zo ja, welke ? Geef de naam en beschrijf ze kort.	
87. Hoe zegt u dat de bol goed gerold is en waarschijnlijk veel kegels zal treffen ?	
88. Wat zegt men : als de speler de bol niet goed laten rollen heeft ? (<i>in zijn vlere getorten, ...</i>)	
89. Welke uitdrukking(en) gebruikt u als men met een slecht gerolde bol toch nog veel kegels omverbolt ?	
90. Welke uitdrukking(en) gebruikt u in uw dialect als een speler te ver naar voren reikt om zijn bol te laten rollen ?	
91. Hoe noemt u de manier van spelen :	
a) waarbij de speler de bol met de rechterhand vasthoudt en loslaat ?	
b) waarbij de speler de bol met de linkerhand vasthoudt en loslaat ?	
92. Wat zegt men van een bol die bij het rollen in een vlak blijft bewegen dat loodrecht staat op het spelvlak ? (zie afb. 92) (<i>platte bolle, ...</i>)	
93. Wat zegt men van een bol die bij het rollen tamelijk schuin hangt ? (zie afb. 93) (<i>rechte bolle, ...</i>)	
94. Welke uitdrukkingen gebruikt u voor een bol die waggelt ? (<i>een hakkelare bolle, een wikkelaar, een brokke van een bolle, ...</i>)	
95. Hoe zegt u in uw dialect : het in de kegels terechtkomen van de bol ? b.v. - <i>Bij de tweede beurt van een speler is het ..... van de bol anders, omdat er al kegels gevallen zijn in de eerste beurt. (inkomen, ...)</i> - <i>Je laat de bol best bij kegel nummer 6 .....</i>	
96. Hoe noemt u de plaats waar de bol in de kegels terechtkomt ? (<i>inkom, ...</i>)	
97. Hoe zegt u in uw dialect : de bol moet eerst achter de kegel rollen die wat buiten het vierkant (of de cirkel) staat, anders is de worp ongel dig ? (zie afb. 97) (<i>de zot passeren, de bolle over de zot krijgen, achterpiëren, ...</i>)	
98. Hoe zegt u : niet achter de kegel bollen die iets buiten het vierkant (of de cirkel) staat of die kegel omverbollen voor er andere kegels omgeb old zijn ? In dit geval telt geen enkele omvergebolde kegel. (<i>een lijn smijten, een lijn hebben, ...</i>)	

99. Hoe zegt u : de bol heeft een kegel omgegooid ?	
100. Welke uitdrukking(en) gebruikt u als de bol een kegel geraakt heeft, maar als die kegel toch niet omvalt ?	
101. a) Wat zegt u als een kegel niet door de bol, maar door een andere, vallende kegel wordt omgegooid ?	
b) Welke uitroep wordt in die situatie soms gebruikt ? (<i>dief !, ...</i>)	
102. Hoe zegt u : de bol hard tegen de opstaande rand van de tafel gooien, om hem zo terug naar de kegels te laten komen ? (<i>een bok gooien, boksen, ...</i>)	
103. a) Hoe zegt u dat de bol in zijn loop gehinderd is door een persoon ?	
b) Wat zegt het spelreglement in deze situatie ?	
104. Hoe zegt u dat de bol in zijn loop gehinderd is door een gevallen kegel ?	
105. a) Hoe zegt u in uw dialect dat de bol haar loop niet verder zet doordat ze op een gevallen kegel is gerold ? (<i>doodvallen, stroppen, ...</i>)	
b) Bestaat er een verschil in betekenis tussen <i>doodvallen</i> en <i>stropen</i> ? Zo ja, welk ?	
106. Hoe zegt u : proberen kegel C of D (zie afb. 44) omver te bollen (bij een vierkante opstelling) ? Men heeft dan de grootste kans om alle kegels omver te bollen. (<i>scheren, ...</i>)	
107. Hoe zegt u : naar de drie onderste kegels rollen (bij een vierkante opstelling) ?	
108. Hoe zegt u : een bol ver voorbij de groep kegels weggooien om hem een grotere baan te laten beschrijven ? (<i>hoog in huis spelen, hoge steken, ...</i>)	
109. Hoe zegt u : een bol rakelings achter de kegel die wat buiten het vierkant/de cirkel staat (<i>de zot</i>) laten passeren ? (<i>laag steken, kort over de zot passeren, ...</i>)	
110. Hoe zegt u : de bol te dicht bij de kegels in het spel laten komen ? (<i>te kort, te laag, ...</i>)	
111. Hoe zegt u : de bol te ver van de kegels in het spel laten komen ? (<i>te wijd, te hoog, ...</i>)	
112. Wat zegt u als een bol niet voorbij kegel C (indien een speler rechts bolt) geraakt ? (zie afb. 44)	
113. Hoe zegt u in uw dialect :	
a) de bol raakt de opstaande rand van de tafel ? (bij tafelpierbol)	

b) de bol raakt de meubels ? (bij vloerpierbol)	
c) Wat zegt het spelreglement in deze situatie ?	
114. Welke uitdrukking(en) gebruikt u in uw dialect als een speler voortdurend zeer slecht speelt ?	
115. Hoe zegt u : bedriegen bij het spelen ?	
116. Hoe zegt u : eerst enkele keren bollen op proef voor men serieus begint te spelen ? (<i>uw tafel leren kennen, ...</i>)	
117. Hoe zegt u : bollen met de bedoeling om een bepaalde kegel omver te krijgen ? b.v. <i>Alleen kegel nummer 7 staat nog recht. Bij mijn tweede beurt ga ik daar .....</i>	
118. Wanneer elke speler twee keer na elkaar mag bollen, mag de tegenpartij op sommige plaatsen een speler bij zijn tweede beurt hinderen als hij zijn bol richt. De tegenpartij kan dit doen door de zot of de hoekkegel die bij de eerste beurt gevallen is, terug recht te zetten voor de speler zijn tweede bol rolt. Soms is de tegenpartij verplicht de terug rechtgezette kegel onmiddellijk weg te nemen zodra de speler zijn bol gerold heeft. De tegenpartij moet ervoor zorgen dat de bol de opgezette kegel niet raakt, anders worden zij gestraft. Kent u dit gebruik ? JA NEEN	
Zo ja, hoe zegt u dan in uw dialect :	
119. dat de tegenpartij de gevallen kegel die iets buiten het vierkant/de cirkel staat (<i>de zot</i>) terug rechtzet of vervangt door een reservekegel voor de speler zijn tweede bol rolt ? (<i>ne zot (op)zetten, ...</i>)	
120. dat de tegenpartij de gevallen hoekkegel terug rechtzet of vervangt door een andere kegel voor de speler zijn tweede bol rolt ? (<i>nen hoek zetten, ...</i>)	
121. dat de tegenpartij de gevallen kegel C of D (zie afb. 44) terug rechtzet of vervangt door een andere kegel voor de speler zijn tweede bol rolt ?	
122. Hoe zegt u : het onmiddellijk wegnemen van de opgezette kegel door de tegenpartij zodra de speler zijn bol gerold heeft ? b.v. <i>Albert, ge moet zien dat ge ..... anders verliezen wij nog punten.</i>	
123. Wat gebeurt er als de tegenpartij de opgezette kegel niet vlug genoeg weer wegneemt zodat hij de bol van de speler hindert ?	
124. Hoe zegt u : de bol opzettelijk geen volledige draai laten omschrijven ? Dit is mogelijk als de tegenpartij de omgevallen <i>zot</i> niet teruggezet heeft of vervangen heeft door een andere kegel. (<i>stelen, ...</i>)	

V. PUNTEN

125.	Als een speler verschillende keren na elkaar een bol mag laten rollen als het zijn beurt is, a) worden alle kegels dan opnieuw rechtgezet iedere keer nadat hij één bol heeft laten rollen of blijven de gevallen kegels liggen ?	
	b) Indien ze bij u terug rechtgezet worden, hoe zegt u dan : de kegels terug rechtzetten ?	
	c) Worden de punten van de verschillende bollen die de speler gerold heeft, samengeteld ? Of telt alleen de bol waarmee hij meest punten behaalde ?	
126.	Hoe berekent men bij u de behaalde punten : a) telt men de punten van de omvergevalen kegels ? JA NEEN	
	b) telt men de punten van de kegels die bleven rechtstaan en noteert men die om ze dan uiteindelijk af te trekken van het maximum aantal punten dat men kan behalen ?	
	c) Kent u nog een andere manier om de punten te berekenen ? Zo ja, welke ?	
127.	Hoeveel punten kan een speler maximum behalen per keer dat hij zijn bol rolt ?	
128.	Hoe zegt u in uw dialect : een aantal punten halen ? b.v. - <i>Ik heb nog nooit meer dan ..... gewonnen.</i> - <i>Ik heb 7 .....</i>	
129.	Hoe noemt u de totale puntenwaarde van de neergeslagen kegels ? (<i>den tel, ...</i>)	
130.	Hoe zegt u : er zijn 2 kegels blijven rechtstaan ? (<i>twee kwijt, ...</i>)	
131.	a) Hoe heet in uw dialect de verticale streep met enkele horizontale strepen erdoor, waarmee men de score aanduidt ? (zie afb. 131) b) Hoeveel horizontale streepjes trekt men bij u gewoonlijk ?	
132.	Waarop tekent men die strepen ? Hoe noemt u die plaats ?	
133.	Hoe zegt u : een verticale streep met b.v. zes horizontale streepjes erdoor tekenen ? (<i>een boom opzetten, ...</i>)	
134.	Hoe noemt men in uw dialect : één horizontaal streepje, rechts of links van de verticale streep ? (<i>een meet, ...</i>)	
135.	Hoe zegt men in uw dialect : het uitvegen van één zo'n horizontaal streepje ?	
136.	Wat roept de ploeg/de speler die erin geslaagd is al zijn streepjes uit te vegen ? (<i>de gaai !, ...</i>)	

137. Worden de punten bij u op een andere manier genoteerd ? Welke ? Hoe noemt u die manier ?	
138. Hoe noemt u de plaats waar men de punten noteert die men behaald heeft :	
a) bij een gewoon spel ?	
b) bij een wedstrijd ?	
139. Hoe zegt u : proberen meer punten te halen dan de tegenpartij ? b.v. - <i>Wij proberen de andere ploeg .....</i> - <i>Wij proberen naar de andere ploeg .....</i>	
140. Hoe zegt u : ik ben (wij zijn) aan het winnen ?	
141. Hoe zegt men in uw dialect :	
a) één beurt winnen ? (<i>een meet (uit)vagen, ...</i>)	
b) een spel winnen ? (<i>een boom winnen, ...</i>)	
142. Hoe zegt u in uw dialect dat de stand tussen 2 spelers of 2 ploegen gelijk is ? (<i>'t kampt, 't staakt, ...</i>)	
143. Hoe zegt u : bij gelijke stand (b.v. de 2 ploegen of spelers hebben elk al één spel gewonnen) een beslissend spel spelen ? (<i>voor 't meesterschap, voor 't schaap, ...</i>)	
144. Als men al twee opeenvolgende spelen verloren heeft tegen dezelfde tegenstander, kan de winnaar de verliezer uitdagen om nog een derde spel te spelen. Kent u in uw dialect een uitdrukking die in die situatie gebruikt wordt ?	
145. Hoe zegt u in uw dialect : één spel verliezen ?	
146. Hoe zegt u : de verliezende speler of ploeg heeft geen enkel punt gemaakt ?	
147. Welke uitdrukking gebruikt u wanneer een speler bij één worp geen enkele kegel treft ? (<i>'t is een lote, 't is een prote, ...</i>)	
148. Welke uitdrukking gebruikt u wanneer een speler bij één worp slechts 2 kegels omverbolt ?	

149. a) Hoe noemt men in uw dialect het omverbollen van alle kegels met één worp ?

b) Hoeveel punten krijgt u daarvoor ?

VI. SPELVARIANTEN

VI. a "Negenmannen"

150. Hoe noemt u het spel waarbij elke speler twee keer na elkaar mag bollen, en waarbij men probeert om bij de tweede beurt alleen de middelste kegel te treffen ? (*negenmannen, ...*)

151. Hoe noemt u de middelste kegel ?

152. a) Hoeveel punten krijgt men als men alleen de middelste kegel omverbolt ?

b) Voor hoeveel punten telt die middelste kegel als er behalve die kegel ook nog één of meer andere kegels omvergebolt worden ?

c) Voor hoeveel punten telt de kegel die iets buiten het vierkant/de cirkel staat (*de zor*) in dit spel ?

153. Hoe zegt u : tussen twee kegels die nog rechtstaan bollen, om zo te proberen alleen de middelste kegel omver te bollen ? (zie afb. 153) (*door de muis smijten, ...*)

154. Na uw eerste beurt bleven de middelste kegel (*de negenman*, die voor 2 of 9 punten telt) en nog 3 andere kegels rechtstaan. U had dus $12 - 2 - 3 = 7$ punten met uw eerste beurt. Met uw tweede bol probeert u alleen de negenman omver te gooien. U kunt dus maximum $7 + 9 = 16$ punten behalen. Hoe drukt u die spelsituatie uit ? b.v. *Als er na de eerste beurt nog 3 kegels en de negenman rechtstaan, dan staat er een .....*

155. Bij deze spelvariant is het soms toegelaten om het scheerhout (zie afb. 44 : kegel C of D) wat meer naar voren te plaatsen. Hoe zegt u : die kegel wat naar voren plaatsen ? (*de kegel trekken, de kegel dieper zetten, ...*)

VI. b Elke speler heeft 3 beurten

156. Soms gebeurt het dat twee spelers elkaar uitdagen en elk drie keer na elkaar bollen. Na elke bol worden alle kegels terug rechtgezet. Wie in totaal meest punten behaalt, wint. Hoe noemt u dit spel ? b.v. *Hé, gaan gij en ik ne keer .....* (*spelen voor 30 houten, ...*)

VII. WEDSTRIJDEN

157. Hoe noemt u in uw dialect : een wedstrijd in het bollen ?

158. Hoe noemt u een wedstrijd waarbij verschillende klubs tegen elkaar spelen ?

159. Hoe noemt u een wedstrijd in het bollen waarbij gespeeld wordt voor

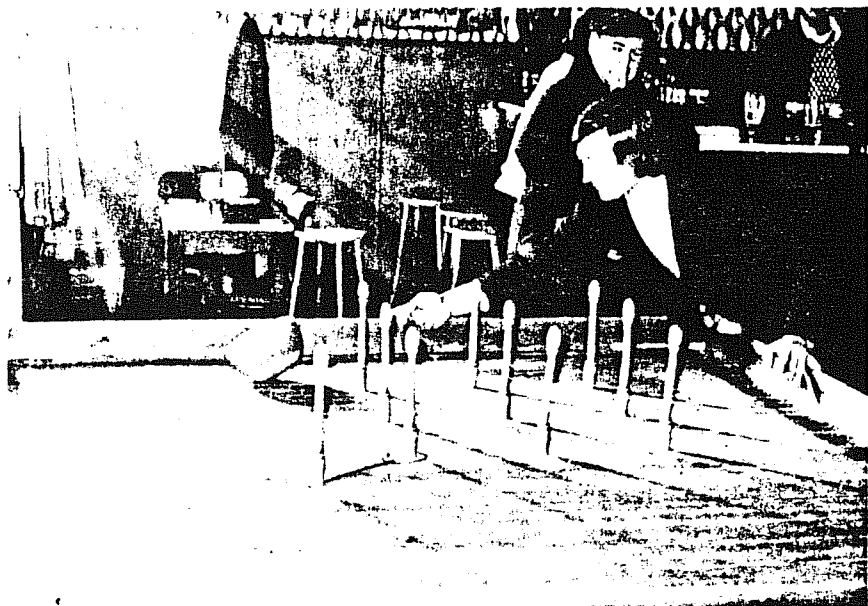
a) een geldprijs ?	
b) een naturaprijs ?	
160. Hoe noemt u een wedstrijd die in een bepaalde streek georganiseerd wordt voor verschillende verenigingen ? De wedstrijd heeft beur- telings plaats bij de verschillende verenigingen.	
161. a) Hoe noemt u een wedstrijd onder de leden van de boldersvereni- ging, waarbij niet voor een prijs gespeeld wordt, maar voor punten ? Wie op het einde van het jaar het hoogste puntenaantal heeft, is winnaar.	
b) Hoe dikwijls per jaar worden deze wedstrijden gehouden ?	
c) Worden de punten van die verschillende wedstrijden samengeteld of telt alleen de wedstrijd waar men het hoogste aantal punten behaal- de ?	
162. Hoe noemt u in uw dialect de winnaar van dit klubklassement ?	
163. Hoe noemt u de persoon die 2 opeenvolgende keren het klubklasse- ment wint ?	
164. Hoe noemt u de persoon die 3 opeenvolgende keren het klubklasse- ment wint ?	
165. Hoe noemt u een wedstrijd die één keer per jaar gehouden wordt, onder leden van de klub, man tegen man ?	
166. Hoe noemt u de winnaar van zo'n wedstrijd ?	
167. Hoe noemt u de persoon die in die wedstrijd op de tweede plaats eindigt ?	
168. Hoe noemt u een wedstrijd waarbij de spelers zelf mogen kiezen met wie ze een ploeg vormen ?	
169. Hoe noemt u een wedstrijd waarbij de punten geen belang hebben, maar wel het aantal beurten dat men nodig heeft om alle kegels omver te bollen ?	
170. Hoe noemt u de wedstrijd waarbij elke speler tien keer na elkaar mag bollen en waarbij men maximum 100 punten kan behalen ?	
171. Op sommige plaatsen moet de organisator een bijkomende wedstrijd inrichten als 2 ploegen of 2 spelers gelijk eindigen.	
a) Hoe noemt u die bijkomende wedstrijd ?	
b) Wanneer heeft die bijkomende wedstrijd gewoonlijk plaats ?	
172. Bestaan er bij u nog andere soorten wedstrijden ? Zo ja, hoe noemt u ze en waaruit bestaan ze ?	

173. Hoe noemt u in uw dialect het geld dat men moet betalen om aan een wedstrijd te mogen deelnemen ? b.v. <i>De/het ..... is 60 fr.</i>	
174. Hoe zegt u : het betalen van dat inschrijvingsgeld ? b.v. <i>Om te mogen meedoen moet ge 60 fr .....</i>	
175. Heel dikwijls wordt bij een wedstrijd niet alleen het inschrijvingsgeld verspeeld, maar ook nog een bedrag dat door de organisatoren geschonken wordt. Met welke uitdrukking kondigt men dat aan ? b.v. <i>Zondag is er een bolling van 5.000 fr .....</i>	
176. Hoe noemt u in uw dialect de scheidsrechter bij een bolwedstrijd ?	
177. Hoe zegt u : bij wedstrijden de kegels verder uit elkaar zetten zodat ze elkaar niet kunnen raken bij het vallen ? (<i>het spel groter zetten, het spel op koekeren aas zetten, ...</i>)	
178. Op sommige plaatsen stelde men voor een wedstrijd 13 kegels op in plaats van 10. Indien u dit gebruik kent, hoe noemt u dan :	
a) het spel waarbij men naar 10 kegels speelt ? (<i>klein spel, ...</i>)	
b) het spel waarbij men naar 13 kegels speelt ? (<i>groot spel, ...</i>)	

VIII. VARIA

179. Kent u de uitdrukking <u>aan uw spel volle rendement geven</u> ? Wat betekent ze precies ? Wilt u ze gebruiken in een zin ?	
180. Worden bij u de volgende woorden gebruikt in verband met het pierbollen ? Wat betekenen ze precies ? Wilt u ze in een zin gebruiken, bij wijze van voorbeeld ?	
a) <u>steken</u>	
b) <u>trekken</u>	
181. Gebruikt u de uitdrukking <u>driekantig inkomen</u> ? Wat betekent ze precies ? Wilt u ze in een zin gebruiken ?	
182. Gebruikt u de uitdrukking <u>groot spel</u> ? Wat betekent ze ? Wilt u ze gebruiken in een zin, bij wijze van voorbeeld ?	
183. Gebruikt u de uitdrukking <u>klein spel</u> ? Wat betekent ze ? Wilt u ze gebruiken in een zin, bij wijze van voorbeeld ?	
184. Gebruikt u de uitdrukking <u>nen achttiender</u> (of zeventiender, ...) ? Wat betekent ze ? Wilt u ze gebruiken in een zin ?	
185. Gebruikt u de uitdrukking <u>de zes dagen</u> ? Wat betekent ze ? Wilt u ze gebruiken in een zin ?	
186. Kent u nog woorden of uitdrukkingen in verband met het pierbolspel waar wij niet naar gevraagd hebben ? Zo ja, welke en wilt u er een woordje uitleg bij geven ? (aan de ommezijde)	

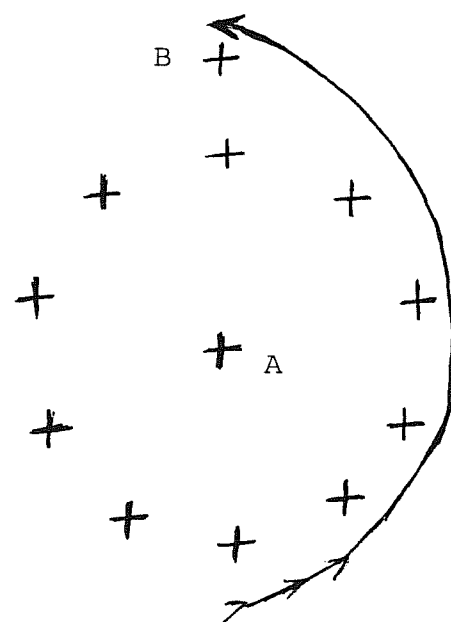
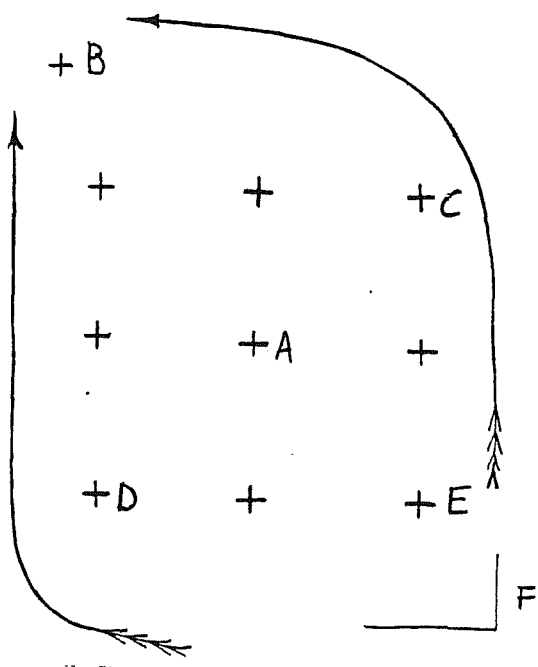
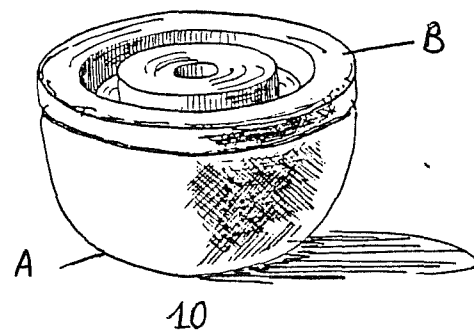
Afbeeldingen bij vragenlijst 69 : pierbollen

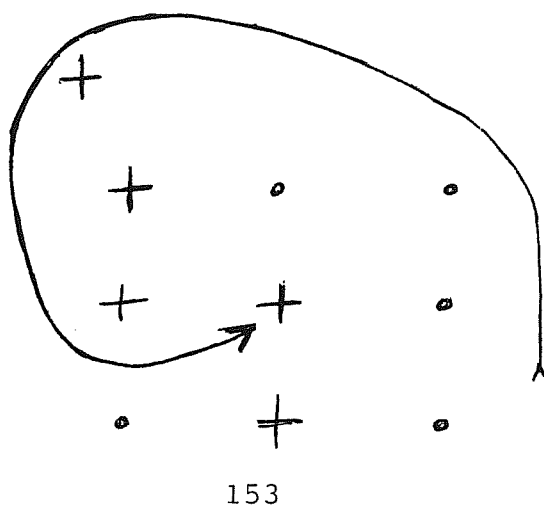
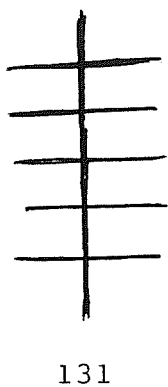
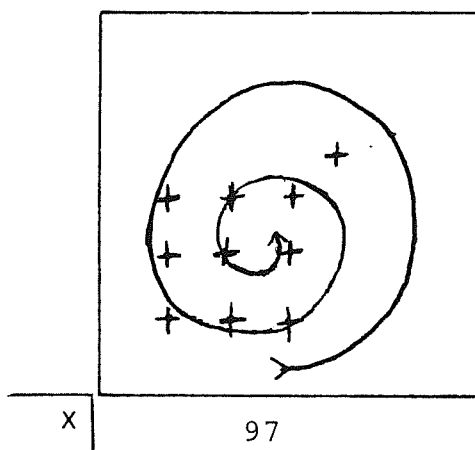
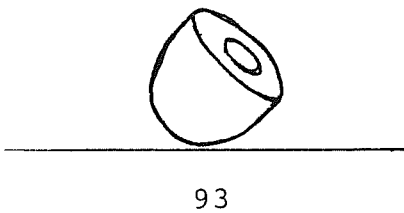
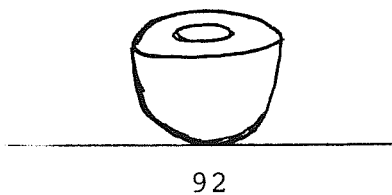

1 B
←

1 A
←

+ = kegel die nog rechtstaat
 • = kegel die al bij de eerste beurt gevallen is